

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-106

31.1.2022

Eika Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på varmeanlegg – lynnedslag – tilstrekkelig utbedring?

I forbindelse med lynnedslag 22.2.20 oppsto det svikt i sikredes elektriske gass og vannbårne varmeanlegg. Selskapet erkjente ansvar for skader som følge av lynnedslaget og foreslo først å bytte ut/oppgradere anlegget mot at sikrede dekket 15 % av kostnadene. Dette ble ikke akseptert, og selskapet besørget da reparasjon av det elektriske anlegget. Sikrede mente reparasjonen ikke var tilfredsstillende utført, og at anlegget fremdeles hadde feil. Det ble bl.a. vist til at anlegget ikke gav varme og varmtvann slik det gjorde før lynnedslaget. Flere involverte aktører uttalte seg ulikt om årsaken til problemene med varmeanlegget. Enkelte mente problemene skyldtes lynnedslaget, mens andre fant det mest sannsynlig at manglende service, jordfeil, monterings- eller programmeringsfeil var årsaksfaktor. De ulike sakkyndige uttalte seg ikke om anleggets stand etter selskapets utbedring, utover at innsetting av skilletrafo ikke løste problemene. Selskapet avsto ytterligere ansvar under henvisning til at anlegget var reparert til samme stand som før skaden. Nemndas flertall kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade etter lynnedslag i smarthusinstallasjon med varmeanlegg.

Sikredes forsikring omfatter bl.a.:

4.1 FELLESREGLER

Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

4.2 BRANN

(...)

Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes for eksempel kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

(...)

Fra vilkårspkt. 7 om skadeoppgjør og egenandeler siteres:

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

-kontantoppgjør

-reparasjon gjenoppføring/gjenanskaffelse,

eller

-at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

(...)

Ved kontant oppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.

Selskapet betaler merverdiavgift etter fremlagte kvitteringer der dette er berettiget.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

Selskapet erkjente ansvar for skader etter lynnedslag 22.2.20 i smarthusinstallasjon. Selskapet foresto reparasjoner i installasjon og gjorde opp for arbeidet i henhold til faktura.

Sikrede var uenig i selskapets vurdering av skadeomfanget og viste til at husets varmeanlegg ikke lenger fungerte slik det hadde gjort.

Den forsikrede boligen ble varmet opp av et gassanlegg, og det var gasskjelen som ikke fungerte. Varmeanlegget ble montert av G. AS og V. AS i regi av tidligere eier Ø.K. i 2010/2011. V. AS har senere blitt C./R.S. AS. Styringssystemet på vannbåren varme ble montert av F. VVS. Det var flere sakkyndige inne i saken, og det var delte meninger om skaden på varmeanlegget, samt skadeårsak.

Sakkyndige J.M. i M. AS utarbeidet skaderapport 6.3.20:

EL anlegg og varme anlegg i huset er av typen vi kaller smarte anlegg i dag og de fleste funksjoner i huset styres av et sentralisert anlegg, styringen av el. Anlegget er av typen ELKOMATIC og montert av H. E. AS trolig i 2009.

Anlegget lystrer ikke lengre ved betjening av knapper for lys og varme og lever sitt eget liv der lys går av og på uregelmessig og uten at knapper blir betjent, strømmen på stikkontakter blir slått av og på uregelmessig, ting slår seg av og på om natten når folk ligger og sover.

(...)

Etter å ha kontaktet leverandøren av Elromatic, ..., ble det anbefalt å bytte alle komponentene i anlegget da det erfaringsmessig aldri vil bli i orden på grunn av følgeskader og nye feil vil oppstå helt til omtrent hele anlegget har blitt skiftet, og det er ingen økonomi i å skifte og programmere komponenter en etter en.

Varmeanlegget består av et Gassanlegg som varmer opp vannbåren varme i huset av typen Geminox THI montert av G. AS og V. AS, styringen på den vannbårne varmen er et trådløst system av typen ROTH, trolig montert av F. VVS.

Gassanlegget bør kontrolleres av godkjent gassteknikker da huseier sier at anlegget før lynnedslaget gikk bare av og til, etter lynnedslaget opplever kunden at anlegget går hele tiden. Styringen på den vannbårne varmen burde også kontrolleres da det etter lynnedslaget kommer en høyfrekvent lyd av og til fra kontrollboksene, disse må trolig byttes.

KONKLUSJON

Konklusjon etter befaring er at det helt klart har kommet en overspenning inn på nettet og ødelagt elektronisk utstyr, i dette området er deler av strømnettet basert på luftlinjer, så overspenningen har trolig kommet inn denne veien. Videre er det på denne typen anlegg vanskelig å få oversikt over skadeomfanget før man setter i gang arbeidet med å utbedre skadene og kontrollere evt. feil søke på de forskjellige systemene.

Til eventuelle utbedringsarbeider anbefaler jeg å bruke de firma som hadde jobben da anlegget var nytt og som har informasjon og oversikt på anlegget for å få minst mulig kostnader og tidsbruk med dette arbeidet.

Selskapet tilbød sikrede å bytte ut/oppgradere systemet mot at han betalt 15 % av kostnadene.

Sikrede sendte 11.5.20 e-post til V. AS som hadde installert varmeanlegget:

Nå er det vært lynnedslag, som gjorde at vi mistet trykk i vannbåren varme, det er flere grader mindre oppe enn nede hos oss.

Nå her Lørdag fikk jeg først feilmelding 1-33

Ved restart 8 ganger. Så fikk jeg feilmelding 1-28

Så fikk jeg feilmelding til slutt på 1-53

Nå er det slik at den går etter at den har startet seg selv om igjen. Men da viser den 1-28 ved oppstart igjen.

Firma V. svarte sikrede i e-post av 14.5.20:

(...)

Etter den dialogen vi har hatt de siste dager vedr. skade på deres elektriske anlegg etter lynnedslag, kan vi ikke garantere for gasskjelens funksjon og varighet etter en evt. reparasjon med utskifting av noen komponenter.

Det ser ikke ut til at det er noe delelager i Norge for denne type kjel, men kan bestilles fra Danmark.

Etter dette var sikrede i kontakt med G., som leverte disse kjelene i Danmark. De svarte på henvendelsen i e-post datert 18.5.20:

Det er meget svært at komme med en præcis vurdering af din gaskedel i forbindelse med lynnedslag, idet sådan en vurdering kun kan ske ved at man står foran kedlen.

Der kan være fejl på gaskedlen, hvilket først kan ses og vurderes under en korrekt fejlsøgning.

Vi vil anbefale, at der tages kontakt til en gasmand der kan gennemgå gasfyret og være i telefonisk kontakt med G. (....)

Ved lynnedslag kan alt fra 1 komponent til flere komponenter have taget skade – nogen gange opleves det, at en fejl kommer senere end de fejl der opleves i begyndelsen, men fortsat er defekt grundet lynnedslag.

Fejl 133 er fejl ved flammestart.

Fejl 128 er fejl, når flammestart er lykkes, men herefter går på fejl.

Fejl 153 er fejl, kan være reset er benyttede for mange gange eller fejl på andre komponenter.

Vi anbefaler følgende gennemgang.

Indregulering af kedlen

Gennemgang/fejlsøgning af print, gasarmatur, brænder, tænd/ioniseringselektrode, aftræk – kedlen kan recirkulere.

Umiddelbart virker det til der er flere fejl på kedlen og i henhold til hvilken fejl der registreres ved en gennemgang, skal der vurderes om kedlen skal repareres eller skiftes – prisen for udbedringen skal sættes op imod kedlens alder og om det bedre kan betale sig, at skifte kedlen fremfor udskiftning af flere komponenter.

(...)

F. VVS v/L.J.M. som monterte styringssystemet til varmeanlegget tok 28.5.20 kontakt med G. Det ble bedt om pris på nye el-komponenter til kjelen og eventuelle andre komponenter som de mente burde skiftes ut. G. skrev tilbake og foreslo å ta dette på telefon mens L.J.M. var tilstede ved kjelen.

Selskapet rekvirerte C.P. AS til besiktelse, og etter befaring 20.5.20 utarbeidet sakkyndig J.T.R. skaderapport. Før rapporten ble ferdigskrevet, snakket J.T.R. med L.J.M. hos F. VVS. L.J.M. oppsummerte dette til sikrede i e-post av 9.6.20:

Snakket med JTR på fredagen, og så var jeg i kontakt med leverandøren i Danmark.

Men at de ønsket at jeg først skulle skifte en del, plint, og se om denne samt kretskort kunne løse saken, uten noe mere form for garanti.

Jeg har prøvd å spørre de hva de evt. mener som bør byttes ut, men fikk til svar at da det var å begynne med denne delen.

Dette er litt vanskelig da vi langt fra er sikker på at dette vil få anlegget til å funke og vi må tilbake for muligens egen regning om dette skulle vise å ikke funke.

Sa til JTR at vi kan fortsatt ikke noe annet enn å anbefale å skifte hele anlegget, men han skulle høre med en annen rørlegger også.

Deretter korresponderte sikrede med L.J.M. hos F. VVS som uttrykte undring over at selskapet ønsket nytt rørleggerfirma.

Rapporten fra sakkyndig J.T.R. ble datert 9.7.20, og av rapporten fremkom at det var avtalt styrt reparasjon. Arbeidet skulle utføres av R. AS:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Årsaken til oppstått skade på "smarthus-system", elektriske apparater og elektriske komponenter til fyrkjele med styringsenheter, er lynnedslag ved skadedato.

Skadeomfang pr. 22.05.2020

(...)

2. Fyrkjele med gass med tilh. styringssystemer: Det er foretatt registreringer og gitt tilbud fra F. VVS., datert 18.03.2020. Undertegnede har vært i kontakt med LJM (...). Ved gjennomgang av saken idag, fremgår det at dette tilbudet må justeres noe, ut fra senere avdekte momenter ved feilsøking.

(...)

Skadeomfang pr. 09.07.2020

Gassfyrte kjele med tilhørende styringsenheter:

Det er siden 22.05.2020 foretatt flere avdekkinger og fremkommet flere endringer. Dette ut fra at noe er skiftet ut/prøvd, og at det da har vist seg at også andre komponenter har vært skadet. F. VVS. som tidligere har gitt tilbud på utbedring av gassfyrte kjele (sentralfyr) har gått fra tilbudet. På grunnlag av dette har undertegnede tatt kontakt med foretaket R. AS som forstås å inneha større kompetanse på gassanlegg. De er foretatt møte ved vårt kontor for gjennomgang av oppstått skade, og de har foretatt befarings- og registreringstedet. Det er ut fra dette mottatt pristilbud på utbedringen. Dette tilbudet er gjennomgått med forsikringstaker, samt at det er gitt prisestimat på nytt anlegg med elektrisk varmpumpe luft-vann. Dette med bakgrunn i at forsikringstaker ønsket å vurdere om anlegget skulle skiftes ut, og da vurdere pristilbudet på reparasjon av gassanlegget som kontantoppgjør. Det er mottatt email 22.06.2020 hvor forsikringstaker bekrefter at reparasjon av gassanlegget skal utføres. Det ble etter dette iverksatt bestilling av de nødvendige komponenter til denne utbedringen. Anlegget utgjør oppvarming av vann. I samtale med forsikringstaker fremgår at de vil være borte fra boligen en tid nå, og at omdiskutert midlertidig løsning for varmtvann avventes da det påregnes at utbedringen av kjelen er foretatt før de kommer tilbake og har behov for varmtvann.

- Pristilbud for utbedring av gasskjele – R. AS: kr. 50 000,- eks. mva.
- Pristilbud for skifting av styringer i varmesystemet – R. AS: 37 252,- eks. mva.

Det tas forbehold om at det kan avdekkes andre momenter under utbedringen.

Smarthussystem og elektrisk anlegg i boligen:

Siden 22.05.2020 er det foretatt utskifting/montering av flere komponenter i anlegget. På grunnlag av uklarheter og de avdekkinger som er fremkommet under dette arbeidet, ble det avholdt møte med I E. AS ved vårt kontor 08.07.2020 for at en totaloversikt over tiltak og kostnader, samt status i skadeutbedringen. Det fremkommer som følger:

Status :

Tilbud smarthussystem datert 23.03.2020: Tilbudspris: kr. 104 603,- eks. mva.

(...)

Beskrivelse av avtale med kunde

Kontanttilbud:

Nei, kunde ønsker skaden utbedret, styrt av takstmann. Dette bekreftet ved 1. befarings-, i senere telefonsamtaler, i email 22.06.2020 og telefonsamtale 08.07.2020.

Anlegget ble gjennomgått av sakkyndig P. i firma F., som 4.8.20 skrev følgende til sikrede:

Etter en gjennomgang av anlegget ser vi at mer eller mindre alle enheter med flere kanaler er feil programmert i appen som kan bidra til nedsatt funksjon. (....)

Termostaten er også programmert feil. (....)

Det var ikke fremlagt dokumentasjon på korrespondanse med selskapet, men 16.2.21 skrev selskapets sakkyndige J.T.R. til A.O.F. hos C./R.S. AS:

... feilen (kan) både være relatert til utbedringsarbeidet knyttet til skaden som oppstod, men kan også like sannsynlig være en feil som ikke er det.

For å finne ut av hva som er feilen, utbedre dette, og da også stadfeste om feilen kan relateres til skaden, må det utføres feilsøking.

I telefonsamtalen med Dere i dag ble det av undertegnede orientert om at såfremt det avdekkes at feilen nå kan relateres til skadesaken, vil dette måtte faktureres og sendes (selskapet)

Såfremt feilen ikke kan relateres til skaden, vil arbeidet /kostnaden måtte oppgjøres av eier/forsikringstaker

Sikrede sendte 22.2.21 melding til tidligere eier T. og spurte om det hadde vært problemer med kjelen, samt om årlig tilsyn av gasstekniker var utført. Tidligere eier svarte bekreftende på årlig kontroll av anlegget, men dokumentasjon på gjennomført service var ikke vedlagt.

I e-post av 24.2.21 skrev sikrede til C./R.S. AS og vedla et uspesifisert dokument. Det var uklart om dette dokumentet ble lagt frem for Finansklagenemnda, men fra e-posten fremkom:

Dette ble den gang kommunisert til F. VVS. I samtale med AOF når han var her spurte jeg han om vi skulle ringe Danmark, men dette hadde han vært i kontakt med de om tidligere.

Men at han så på justeringer m.m som en oppgave han ikke kunne ta på seg.

Og at han ikke ønsket å begynne å skru mer enn nødvendig på kjelen. Dette var nå ved 2.gangs skade.

Jeg spør meg selv nå om det er mulig å utelukke lynnedslag/reparasjon kan ha en årsakssammenheng med de feilkoder som igjen kommer.

Og det var forresten bare den som varmet opp vannet vi måtte resette/starte en gang.

Sikrede skrev 27.2.21 til sakkyndig/tidligere eier Ø.K.:

Finnes det flere typer sertifiseringer innen gass-anlegg for hus? G. som reparerte kjelen sist har ikke sertifisering for å gjøre en feilsøking i ionisering. Men dette burde vel han ha hatt den gangen han byttet alle elektriske deler på en kjel?

E-posten ble besvart 23.9.21, og Ø.K. bekreftet at anlegget ble kontrollert regelmessig etter spesifikasjoner fra leverandør.

Den 25.3.21 mottok sikrede tilbud fra E. AS på montering av skilletrafo til kr 5 500 og sendte denne videre til J.T.R., som spurte tilbake hva dette hadde med gassanlegget å gjøre.

Sakkyndig fra C./R.S. AS besvarte J.T.R. 23.4.21 at dette var til gasskjelen. Det ble bl.a. vist til en feilkode som stadig dukket opp: "lavt flamme signal", og at det ved kontroll av kjelen ble gjort en avgassmåling som viste normal forbrenning. Han skrev videre:

Dette er en kjel som har fungert i flere år uten skilletrafo. Om man trenger en skilletrafo til utstyr med ioniseringsflammeavt i et IT-nett er vanskelig å si på forhånd (det er alltid en fordel), ofte fungerer det godt og stabilt uten. (...)

Selskapets sakkyndige J.T.R. skrev 19.4.21 til S.H. i i.E. AS som var engasjert til å rette feil i det elektriske anlegget:

Vi anser at brannvarslere som ikke virker som alvorlige feil som må rettes omgående. (...)

Som omtalt i dag slo 2 kurser ut når (sikrede) satte i en lampe i stikkkontakten på badet. Det ble videre prøvd å sette i en hårtørker, hvor det samme skjedde. I samtale med (sikrede), fremlegges at denne kontakten nå er kommet inn på oversikten på de kontakter som kan styres fra telefonen.

Jeg vil måtte be om at dette bringes klarhet i, hva som var årsak til at kontakten tidligere ikke hadde strøm, hva som ble utført for å få strøm i kontakten, og nå hva som er årsak til at sikringer slår ut når det settes noe i kontakten slik omtalt over.

(...)

Samme dag skrev S.H. i i.E. AS v/S.H. at de kunne ta oppdraget ganske snart.

Sakkyndig J.T.R. skrev deretter en revidert sluttrapport datert 10.5.21. Rapporten var en kopi av den foregående med tilføyelser:

Pr. 10.05.2021:

Etter en rekke varslinger om feilmeldinger, at gasskjele stoppet/ikke kom i gang igjen, stikkontakt på bad slo ut kurser når den ble benyttet, og gjenstående arbeider I E. AS, så er nå alt avdekket og slutført.

Gasskjele / styringsenhet til gasskjele anlegg:

Det ble av forsikringstaker meldt til undertegnede at anlegget slo seg ut og ikke virket. Undertegnede tok da kontakt med R. AS som hadde skiftet ut styrings anlegget. R. AS foretok kontroll, kunne ikke registrere noen feil, og restartet anlegget. Anså da at feilen/årsaken sannsynlig kunne ligge i at gasskjelen (ikke del av skaden) burde ha en service, da dette var lenge siden det var utført.

Det oppstod imidlertid at anlegget igjen stoppet opp. R. AS besvarte ved henvendelse at de ikke kunne se noe som kunne gjøres. (...)

Det ble da ... tatt kontakt med V. R. AS som hadde mer spisskompetanse på gassanlegg. Det foretok da kontroll av anlegget, og fant heller ingen feil på anlegget. De vurderte at årsaken til at anlegget stopper opp, er at det elektriske styringsanlegget til gasskjelen er ømfintlig for variasjon i spenningen, samt mindre jordfeil.

Ut fra kontakt med I. K. As som er strømleverandør, er det foretatt målinger hva angår variasjon i spenningen, hvor det fremgår at målingene viser jevnt spenning. Det er således lite sannsynlig at det er dette som er årsak. Når det gjelder små jordfeil så kan dette ligge på svært mange punkter. I dette legges at det er jordfeilvarsling på alle kurser i huset, og at jordfeil er da mindre enn at disse registreres der. Disse jordfeilene kan ligge i alt utstyr knyttet til boligens anlegg, samt også i nabobebyggelse og anlegg.

V. R. AS tilrår å montere skilletrafo på strømkursen for strøm til gassanlegget.

(...)

Undertegnades vurdering ut fra dette og samtaler med I E. AS og forsikringstaker er at årsaken til de feil som har vært, er at det eksisterende elektriske anlegget ikke er utført slik som koblingskartet og kursfortegnelsen viser, og at dette er årsak til at både feil og at feil har vært vanskelig å finne.

Jeg kan ikke se at I E. AS er å laste for dette og de feil som er fremkommet. Forsikringstaker har heller ikke forutsetninger til at dette skulle vært oppdaget.

Det understrekes at øvrige del av anlegget nå må rettes, slik at kursfortegnelse stemmer og at koblingskartet også rettes. Ved e. kontroll vil dette klart bli gitt som pålegg. Overspenningsvern bør også monteres.

Det vurderes videre at årsaken til at gassanlegget har slått ut, også sannsynlig er forårsaket av dette. Skulle det imidlertid skje igjen at gassanlegget slår ut, så anses det å være en mindre jordfeil som er den mest sannsynlig årsak. Dette kan komme av svært mange ting som elektriske apparater i boligen, men også fra omkringliggende nabohus.

Dette vurderes å ikke være knyttet til skadesaken, og ved behov for skille trafo slik beskrevet over, anses dette som et tiltak og kostnad som ikke knyttes til skadesaken.

Kostnader knyttet til kontroll og feilsøking på det elektriske anlegget er: 4 190,00 + 17 236,78 eks mva.

Beskrivelse av avtale med kunde

Kontanttilbud: Nei, kunde ønsker skaden utbedret, styrt av takstmann. Dette bekreftet ved 1. befarings, i senere telefonsamtaler, i email 22.06.2020 og telefonsamtale 08.07.2020.

Status

09.11.2020 Ble det foretatt gjennomgang med forsikringstaker. Det fremgikk da at alt arbeid var utført. Dette med unntak av en sirene på en alarm.

Undertegnede tok da kontakt med I E. AS v/SH som da orienterte om at denne har stått i bestilling og skulle ankomme og bli montert innen få dager.

Den 13.11.2020 ble det avholdt møte med I E. AS v/SH: Dette etter ønske om dette fra SH. Det fremlegges der at det her har vært flere momenter som hadde fremkommet på grunn av "noe uvanlige" koblinger og installasjoner. På grunn av omstendighetene, vil det likevel faktureres etter tilbudet datert 09.07.2020.

10.05.2021

Alt arbeid er nå utført, og saken kan nå avsluttes.

Saken ble klaget til Finansklagenemnda 3.9.21.

I e-post av 8.9.21 til FinKN orienterte sikrede bl.a. om at boligen var uten varme, og at nytt anlegg ville kostet kr 178 000.

Sikrede tok deretter kontakt med sakkyndig O.M.B. hos I.N. som oppsummerte gjennomført spenningsmåling i e-post av 23.9.21:

I. N. har i tidsrommet 02.02.2020 -11.02.2020 etter anmodning fra deg gjennomført spenningsmåling hos (sikrede). (...)

Som det står i tidligere sendt brev er resultatet av spenningsmålingen godt innenfor forskriften. Det er ikke registrert jordfeil i måleperioden.

Den 29.9.21 skrev sakkyndig J.G.L. hos i.E. til sikrede:

Vi har montert nytt Smarthussystem og i den forbindelse ble det avdekket at kurs 5 og 6 var krysskoblet og forårsaket kortslutning når bryter ble aktivert. Dette har blitt rettet opp i.

Jeg ser at dette har blitt nevnt som en sannsynlig årsak til at gasskjelen kobler ut. Det har videre blitt nevnt at en mulig årsak kan være jordfeil i nettet i huset eller på trafokrets. Det ble på denne bakgrunn bestemt å montere en skilletrafo foran kursen til gasskjelen for å eliminere støy på nettet.

Det viser seg at nå når denne skilletrafoen har blitt montert, så kobler gasskjelen seg fortsatt ut. Jeg vil også legge til at Istad har foretatt spenningsmålinger over tid og funnet normal spenning.

På denne bakgrunn er det vel nokså enkelt å konkludere med at ingen av disse mulige årsakene har noe med at gasskjelen kobler ut.

Sikrede kommenterte selskapets klagesvar 30.9.21 og anførte at det var feil i informasjonen fra selskapet. Sluttrapport som anga at R. AS konkluderte med at gasskjelen burde ha service, og at det elektriske anlegget burde sjekkes var feil.

C./R.S. AS v/Å.S. svarte på sikredes e-post 1.10.21 hvor det fremkom følgende:

Nei, denne her jeg ikke sett før.

Når det er sagt så er det som ble sjekket pkt 1, 2 og 3.

Pkt 1 har det problemet at du ikke hadde 230V på L og 0V på N. ioniseringsverdiene blir i de lavere verdier med "norsk" 230 (dette skal nå være i orden med innmontert skilletrafo)

Pkt 2 og 3 Når jeg var der så tente kjelen hver gang, og den brant fint (røykgassanalyse)

Pkt 4 ble ikke målt med eksterne instrumenter da verdiene åpenbart lå over minimums verdier (ingen feil 1.33 lot seg fremprovosere)

I tillegg ble brennkammer åpnet og elektroder ble sjekket for rett posisjonering, rengjort og sjekket skader.

Er ikke LMU en av de delene som allerede var skiftet før vi ble kontaktet?

Punktene i e-posten henviser til teknisk dokumentasjon datert 13.1.17.

Sakkyndig Å.S. hos R.C. kom med en ny vurdering 8.11.21:

Jeg har hatt 2 besøk til dette anlegget, og driftsproblemene har vært periodiske. Den første gangen ble brennkammeret åpnet og det ble sjekket for synlige skader eller unormale sot mengder, elektrodene ble

rengjort og visuelt kontrollert. Røykgassanalyse ble også utført, forbrenningen var normal. Denne gangen lot ikke feilene seg fremprovosere (det var tørt og fint vær). Problemene gjorde seg stort sett gjeldene ved kaldt og vått vær. Denne kjelen har ioniserings flammevakt, som er en teknologi som er svært følsom for jordfeil i anlegget. Jeg anbefalte derfor kunden å få montert inn en skilletrafo, den tekniske begrunnelsen for dette er beskrevet i tidligere mailer.

Det gikk en del tid uten at skilletrafo ble innmontert og problemene med flammefeil på kjelen var der fremdeles. Skilletrafo ble etter hvert innmontert, men problemene løste seg ikke. Vi ble igjen kontaktet og besøkte anlegget for andre gang. Denne gangen lot ikke kjelen seg drifte, flammefeil rett etter opptenning. Det viste seg at skilletrafoen ikke var korrekt montert. Dette ble utbedret og kjelen fungerte som den skulle.

(Sikrede) hadde anskaffet en fungerende identisk kjel fra et anlegg som var tatt ut av drift, elektriker som hadde feilsøkt kjelen i mellomtiden, mente at magnetventilen som åpner og stenger for gassen var defekt, og denne hadde derfor blitt skiftet med magnetventilen fra delekjelen. Den originale magnetventilen ble testet av oss under dette besøket, denne fungerte ikke.

Kort tid (under ett døgn) etter vi var å drift satte anlegget, var oppstartsproblemer og feilkoder tilbake. Dette ble da feilsøkt i samarbeid med (sikrede) over telefon. Problemet nå, var at erstatnings magnetventilen også fusket. Denne skal åpne med ett tydelig klikk, og kjelen skal tenne. Dette skjedde ikke og ventilen produserte ulyder.

Problemene har vært periodiske, og vanskelig å diagnostisere, spesielt før man fikk utelukket forstyrrelser fra det øvrige elektriske anlegget (skilletrafo). Det er mulig at magnetventilens spole ble skadet i lynnedslaget slik at denne har trukket for mye strøm, dette her igjen skadet LMUene den har vært koblet til.

Dette er også scenarioer (sikrede) har fått beskrevet fra kjelens leverandør i Danmark.

Sikrede kontaktet 11.11.21 ny sakkyndig H.K.U. hos G. og ba om vurdering av årsakssammenheng mellom lynnedslaget og problemene med gasskjelen. Sakkyndige H.K.U. konkluderte slik:

Havari på kjeler som oppstår av lyn nedslag er en jobb som etter min erfaring IKKE skal repareres. I en gasskjele er det hovedkort, følere, magnetventiler, prioriteringsventiler, og masse mer små el komponenter uansett merke samt kjelen sin sikkerhetsfunksjon med flammevakt (ionisering) som er ømtålig. Det viser seg av erfaring at om man får i gang en kjel etter havari med lyn, så vil man garantert få følgefeil og rare opplevelser i tiden fremover. Om G. AS hadde blitt forespurt om å reparere kjelen i denne saken, ville vi vært klare på at kjel skal byttes i sin helhet. Anser dette som en ren forsikringssak der forsikringen garantert vil komme billigere unna med nye kjel dag 1.

G. AS kan om ønskelig bistå med installasjon av ny gasskjel evt varmepumpe.

Sikrede har i det vesentlige anført at selskapet har brukt mye tid på å finne personell som kan gjøre en rimelig reparasjon. Dette ble ikke en fullgod løsning for gassanlegget. Anlegget er mangelfullt, og det er ikke varme eller varmtvann i huset. Det kreves at anlegget settes i stand/erstattes. Selskapet har utført to reparasjoner. Dette til tross for at flere rørleggere ikke har villet ta ansvar ved bytte av enkeltkomponenter for å reparere anlegget. Den siste gassteknikeren som vurderte anlegget etter at ikke sertifisert tekniker hadde "reparert anlegget" konkluderte med at anlegget trengte en skilletrafo. Denne måtte sikrede selv bekoste for å bli kvitt et problem som ikke var der før lynnedslaget.

C. VVS foretok ikke ionisering etter leverandørens retningslinjer. Videre var det to rørleggere som manglet kunnskap til å utføre fullstendig ionisering og feilsøking etter leverandørens retningslinjer. Verken F. VVS eller C. var sertifisert til å gjøre jobben, og de gjorde ikke reparasjonen riktig første gang. Framstillingen i sluttrapport fra J.T.R. er også feil. Det stemmer ikke at gasskjelen burde ha service, og at det elektriske anlegget burde sjekkes. Vedlagt dokumentasjon fra tidligere eiere bekrefter at service var gjennomført. Uttalelse fra H.K.U. hos leverandør G. viser at det erfaringsmessig vil oppstå følgefeil og rare opplevelser etter havari med lyn. Det vises også til uttalelse fra Å.S., som er sertifisert gasstekniker hos C./R.S. AS som beskriver feilsøking på kjelen.

Selskapet har i det vesentlige anført at det elektriske anlegget ikke er utført slik som koblingskartet og kursfortegnelsen viser. Årsaken til feil har vært vanskelig å finne. Det er ikke avdekket erstatningsmessig skade på gasskjele og skaden er reparert til samme stand som før.

Jordfeilautomater løser ikke ut jordfeilstrømmer under 30 mA. Deler av el-anlegg i bolig er for øvrig påvist feilkoblet fra oppføringstidspunkt, og vil kunne medføre driftsforstyrrelser på følsom elektronikk som gasskjele. Det vises til uttalelse fra Å.S. hos R. AS "Problemene har vært periodiske, og vanskelig å diagnostisere, spesielt før man fikk utelukket forstyrrelser fra det øvrige elektriske anlegget (skilletrafo)." Driftsproblemer av gasskjele skyldes overveiende sannsynlig feil på el-installasjon og manglende innmontert skilletrafo. Skaden ville med stor sannsynlighet vært unngått dersom skilletrafo hadde vært montert fra start.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ytterligere ansvarlig for skade på smarthusinstallasjon med varmeanlegg etter lynnedslag.

Nemnda har delt seg i et flertall og et mindretall.

Finansklagenemnda Skades flertall, Kaja de Vibe Malling og Trine Vøien, bemerk:

Flertallet mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Etter lynnedslaget har flere aktører har vært involvert i forbindelse med feilsøk og reparasjon av varmeanlegget. Slik saken er opplyst, fremstår årsaken til dagens problemer med anlegget som uavklart. De sakkyndige som uttaler seg om årsaken til problemene uttaler at noen av problemene skyldes lynnedslag, men det er også foreslått at det kan skyldes manglende service, monterings- eller programmeringsfeil, jordfeil eller andre feil i det elektriske anlegget. Utover at det nevnes at innsetting av skilletrafo ikke løste problemene, er det ingen som har gjort en vurdering av om de foretatte reparasjonene kan være årsak til dagens problemer.

Flertallets vurdering er at saken reiser bevisspørsmål som bør belyses med muntlige forklaringer av parter og sakkyndige i en hovedforhandling.

Nemndas mindretall, Alexander Venås, bemerk:

Mindretallet er kommet til at klager må gis medhold. Mindretallet er enig med flertallet i at saken kunne blitt langt bedre opplyst gjennom muntlige forhandlinger, men vurderer allikevel at det i denne saken er forsvarlig å ta stilling til sakens realitet. Mindretallet peker på at terskelen skal være høy for avvisning etter lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f), jf. ordlyden "særlig" og Prop. 32 L (2015-2016) pkt. 10.6.1.3 og 22.

Mindretallet er av den oppfatning at det, slik saken er opplyst for nemnda, fremstår mest sannsynlig at dagens problemer med smarthusinstallasjonen skyldes lynnedslaget i februar 2020. Mindretallet legger til grunn at systemet og varmeanlegget fungerte tilfredsstillende før lynnedslaget. Partene er enige om at lynnedslaget skadet klagers "smarthus-system", elektriske apparater og elektriske komponenter til fyrkjele med styringsenheter, jf. rapporten fra selskapets takstmann den 9.7.20. Partene ble deretter enige om at skadene skulle utbedres i regi av

takstmann. Etter utbedringsarbeidet har det imidlertid vært "flere hendelser med feilmeldinger, gasskjele har stoppet og ikke kommet i gang igjen m. m.", jf. takstrapport 10.5.21 fra selskapets takstmann. Klager har opplyst flere ganger i løpet av høsten 2021 at anlegget stadig settes ut av drift.

I klagesvaret fra selskapet er det utelukkende vist til siste takstrapport fra selskapets takstmann, som sist ble revidert den 10.5.21. Takstmannen viser til at den faglige vurderingen på det tidspunktet var at det ikke ble funnet noen feil på anlegget, og at den antatte årsaken til stoppen på gasskjelen var "små jordfeil". Det ble derfor anbefalt å montere skilletrafo. En samvirkende årsak ble vurdert å være at det elektriske anlegget ikke var utført "slik som koblingskartet og kursfortegnelsen viser". Klager har i etterkant rettet kurskoblingene og montert skilletrafo, og elektriker vurderer i e-posten den 29.9.21 at det er "nokså enkelt å konkludere med at ingen av disse mulige årsakene har noe med at gasskjelen kobler ut". Gasstekniker uttaler i e-post den 8.11.21 at "problemene har vært periodiske, og vanskelig å diagnostisere, spesielt før man fikk [montert skilletrafo]". Som mulig årsak til problemene trekker han frem at "magnetventilens spole ble skadet i lynnedslaget ..., dette har igjen skadet LMUene den har vært koblet til". Ingen av disse vurderingene er imøtegått av selskapet med noen fagkyndig uttalelse.

Årsaksbildet er utvilsomt ikke fullstendig avklart, men det vil sjelden være tilfelle. For mindretallet fremstår det, slik saken er opplyst i dag, som mest sannsynlig at dagens problemer ved anlegget skyldes at skadene etter lynnedslaget fremdeles ikke er utbedret. Mindretallet har i vurderingen dessuten lagt vekt på at flere fagkompetente, både tidlig og sent i prosessen, har stilt spørsmål ved om det overhodet lot seg gjøre å reparere skadene etter lynnedslaget, eller iallfall lagt til grunn at det å få oversikt over skadeomfanget ville være vanskelig, jf. rapport 6.3.20, e-post 14.5.20, e-post 18.5.20, e-post 9.6.20 og e-post 11.11.21.

Mindretallet legger følgelig til grunn at det fremdeles foreligger en dekningsmessig skade, og at klager må gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).